

POZDRAJ BÓH ČASOPÍS EVANGELSKÝCH SERBOW

8. číslo

Budyšin, awgusta 1972

Létník 29

Orchranowske heslo 17. junija 1972

Wobroć so nětko k swojemu Bohu, wobarnuj smilnosć a prawo a stajej nadzíju na swojeho Boha. Hos. 12,7

Zahajenje cyrkwienskeho dnja we Łazu

Naš lětuši serbski cyrkwinski džensteji w znamjenju wšelakich jubilejow: My spominamy — a k tomu smy přišli do Łaza — na našeho Handrija Zejlera, kiž před 100 lětami zemře; a před 30 lětami džesce na Božu prawdu Jurij Malink. Wobaj běstaj něhdušej fararzej tuteje wosady a swěrnaj synaj našeho luda. Koždy z njeju mějše svój wuznam a swoju zašlužbu, koždy na swoje wašnje. Zejler je znaty basník a je swojemu ludu daril pěsnje a spěvy dosć a nadosć; Malink bě horliwy wojowar w rjadach wuznawarskeje cyrkwi; wón chcyše svoju wosadu wědomje wuchować před wopacnej wučbu a dyrbješe za to čerpjeć. My spominamy na wobeju swérneju z wulkej džakownosću.

W samsnym času, w kotrymž smy nětko tu we Łazu, swjeći so druhdže jubilej hišće wjetšeho wuznama: Runje džensa před 250 lětami puščichu přeni štom za natwar Ochranowa (Herrnhut). Kajke žorlo žohnowanja je so wot tam wuliwalo na cyly svět, křesčanski kaž njekřesčanski! Kelko pořanow njebě, kiž buchu přez Ochranowske misionstwo ke Chrystusej wobročeni a z tym k prawemu, žiwemu Bohu!

A wo tym rěci spočatku našeho teksta, wo wobročenju k Bohu. Přikaznja profeta Hoseasa nam wšitkim plaći. Wězo njemože koždy na džen a hodžinu fakt swojeho wobročenja mjenovać. Ja so dopominam, kak prjedawši biskop Ochranowskeje bratrskéje wosady Bauer to něhdy sam wo sebi wobswěđci. Wón někak tak rěčeše: „Lubi bratřa, ja běch přeco haluza na wiñowcu Chrystusu; wězo potriebach přeco zaso wučišćenja a posyljenja wery. Ale wosebítého wobročenja njebě trjeba, dokelž chcyh stajnje k Bohu wobročeny člowjek być.“

Tak dyrbí tež pola nas być: K Bohu přivobročení ludžo dyrbimy być a wostać. Njeby hrabja Zinzendorf tajki byl, njemohł dokonjeć, štož je sebi předewzal! Na jeho rowje džensa a jutře mnozy na Ochranowském pohrjabništu čitaja: „Wón bě postajeny, plód přinjeśc, plód, kiž wostanje.“ Běda wšemu njepłodnemu křesčanstwu! Naš tekst rěci tež wo tym, zo mamy smilnosć a prawo wopokazać. Jenož hdžy to wobkedažbujemy, so sluby Boha, na kotrehož mamy a chceemy stajnje swoju nadzíju stajeć, dopjelnja. Tajki cyrkwienski džen, kajkiž chceemy nětko tu we Łazu započeć, chce nam tež

La.

Pod klětku Handrija Zejlerja

Serbski cyrkwinski džen

Lětsa běchmy we Łazu, hdžež je w lětech 1835 do 1872 naš Handrij Zejler Bože slovo serbsce připowědal (druhdy wězo tež němsce), hdžež je Serb mjez Serbami byl, ze swojim ludom so wjeselił a so rudził, hdžež je za njón basníl, spěval a pisał.

Hnydom za cyrkwi je jeho row. W jeho bliskoſći spi jedyn z jeho naſlědnikow, runje tak swěrny syn serbskeho luda, Lazowski farar Jurij Malink. Jeho tam pochowachu před 30 lětami.

Hdyž běchmy před 22 lětami we Łazu na Cyrkwienském dnju, běše hiſće naš luby Jan Haješ mjez nami. Tež na njeho lětsa z wulkej džakownosću spomnichmy.

Nochceemy so tak jara rudzić wo to, štož smy na Serbstwie we Łazu zhubbili, ale džakownje to hajić a pěstować, štož smy z Łaza dóstawali.

Sobotu běchmy jich telko, zo rumnosć lědom nam dosahaše. Br. Pétr Malink, syn Jurja Malinka, nam na

wěcywustojne wašnje přednošowaše wo žiwjenju a skutkach Handrija Zejlerja.

1804 narodzi so w Słonej Borści (Budyška Michałska wosada)

Boži dom we Łazu

Chodžeše na Budyski gymnazij. Studowaše w Lipsku.

Cakaše doma na duchownske zaſtojnſtvo.

Bě za kaplana w Klukšu.

1835 přińdze za fararja do Łaza.

15. 10. 1872 we Łazu zemře.

Bož Knjez bě dał Handrijej Zejlerj bohate duchowne dary, a wón je je pilnje, horliwe, njesebične wužiwał w lubosći k Serbstwu. Pétr Malink w swojim přednošku tak rjenje wuzběhny, kak je Handrij Zejler wjesołość a radość Serbam dawał.

W źiwej rozmoļwje džesce nam wosiebje, kak bychmy džensa mohli Zejlerjove bohatstwa wužiwać.

Njedželu na kemšach mějeſtaj službu synaj Łazowskeje wosady, farar na wotp. Jan Paler-Husčanski (z Třoch Žón) a farar na wotp. Richard Šołta-Wojerowski (z Biedřic). Dobre a wažne myslé předowanja chceemy wam we wosebitym nastawku přinjeſć.

Wyši cyrkwienski rada Henckel z Drejždān a wyši konsistorialny rada Jürgensohn ze Zhorjelca nas poſtoviſtaj w mjenje jeju cyrkwi a biskopow. Sotra Klicmanova z Českich Budějovic rěčeše k nam serbsce. Wona so ze Serbami znaje nětko přez 40 lět. W lubosći k nam je serbska rěč nauknyła. Wona je lajska předarka Českobratrskeje cyrkwi.

Wjesoła a dobra bě zaso naša připołdniša bjesada na farskej zahrodze pod wuškym nawjedowanjom br. fararja Pawoła Wirtha-Klukšanskeho. Wšity ze zahoritoſću sobu spěwachmy naše lube narodne spěvy a kedžbne posluchachmy na recitacie Zejlerjowych basnjow a fabulow.

Popołdniša zhromadźizna bě tak polnje wuhotowana wot našeje mlodeje generacie. Hłowne napismo rěkaše:

Zmysł žiwjenja.

Sotra dr. Šerakowa a br. Pétr Ma-

link so zaběraštaj ze živjenjom a skutkowanjom Handrija Zejlerja. Wobaj přednošwarzej mőšeštaj nam na zakladé svojich akademickich studijow wo našim basniku wažne mysls prají. Sotra wikarka Renata Kralec rozentajše nam na zakladé našeje ewangelskeje teologije problem zmysla živjenja. To bě wědomostno-systematiski přednošk. Br. dr. med. Arnošt Wirth jako lěkar wo samsnym probleme rečeše.

My so nadžijamy, zo mőžemy tute dobre a wažne přednoški wsitke w Pomhaj Boh wozjewić — druhdy snadz wo něšto skrotšene.

Na piščelach bě dopořidnja a popođnu hral Handrij Wirth. Luta młoda generacija!

Br. farar Pawoł Albert-Budyski nas zwjeseli z dwémaj solospěwomaj.

Wutrobný džak wšem sobuskutkowacym. Wosebitý džak słusa našemu lubemu předsydze Šerbskeho cyrkwienskeho dnja, fararzej Geratej Lazarej-Bukečanskemu, kotryž je zaso wšo tak derje, swěru a wustojnje přihotoval.

W busu ducy dom so mje swěrny wosadny prašeše:

„Cehodla wikarka Kralec njeje w Serbach.“

„My nimamy žanoho farskeho městna za nju.“

„Wona pak by tola mohla w našich wosadach předować. Wona je so nam džensa lubila.“

Sotry Klicmanoveje so prašachu, hač mőže tež němsce.

„Haj, mőzu, ale njerěču rady němce.“

„Cehodla nic?“

„Mój mandželski je dyrbjal w Oświęcimje zahinyć (Konzentrationslager Auschwitz).“

„Hdy?“

„W lěće 1941. Moje džéci běchu tehdom 7, 5 a jedne léto stare. Moja najmłodsza džowka swojego nana njeznaje. Mój muž běše Sokol. Wšitkých funkcionarow Sokola běchu zajeli za krótki čas. Mojemu mandželskemu so poradzi časa dosć wučeknyć a so před fašistami chowaše. Won nochyše so bjez wojowanja do jich rukow podać. Nadobu pak bě zaso pola nas w Českich Budějovicach. Dokelž so boješe wo nas, zo by so nam něsto stać mohlo jeho dla, džéše sam na Gestapo. Za štvrć lěta hižom dōstach powěsći, zo je „wumrēl“. Wy drje nětk rozumice, zo rady němski njerěču. Rěču pak jara rady serbski. Tež mój njeboh muž bě serbsku rěč nauknył. Rady smój do Lužicy jězdžilo. Někt dyrbju sama k Wam pućowáć. Wjesola sym, zo mőzu zaso pola Was być.“

Naš Serbski cyrkwienski džen běchmy bohužel postajili runje na džen 250. jubileja Ochranoškeje Jednoty (Herrnhut). Tak njemožachmy my w Ochranošje sobu swjećić, a někotři našich ekumenickich hosći běchu w Ochranošje a wobžarowachu, zo njemožach mjez nami być.

Ota Wičaz je přeco zaso na to pokazoval, kak mamy my Serbia wšu picičinu, pietizmę a wosebje Ochranošnej być džakowni. Zinzendorfowa wowka je spěchowała wudače serbskeje Biblie. Pod wliwom pietistickich wučerjow je so rozšeriło serbske pobožne pismowstwo.

Na wječor smy hiše pobily w Ochranošje. Wulka syła hosći, mjez nimi čorni a žolci, busy ze wšelakich krajow, swědčachu wo swětadalokim ekumeniskim swjedženju Ochranoškeje wosady.

wšej mortwej technice měć něsto žiweho wokoło sebje: kanariaka w klětce abo rybički w akwariu — abo tajke male psycatko abo tež psycisko tak wulke kaž čelo. Z myslow mi njeńdže tamne zrudne slovo stareho hajnika:

„Hdyž sym člowjekow tak prawje zeznal, mam jenož hiše swojego psa lubo.“ Jedne njedobre słowo!

Štò pak njedyrbjal psa lubo měć, kaž jeho widźimy na swojim wobrazu?

W Biblijje je někotre razy wo psyku rěč.

Hdyž džéše David přečiwo Goliatej wojować, wza swój kij do ruki, wubra sebi pjeć hladkich kamješkow z rěki a tykny je do swojego pastyrského měška. Tež swój prok mješe sobu.

Cěžko wobrónjeny Goliat wuhlada małego, čerwienojetego, rjanego Dawida a hanješe jeho:

„Sym ja snadz pos, zo z kijom ke mni džeš?“

A swarješe Dawida při swojich bohach.

Dawid pak so njeda zatrašić:

„Ja přiňdu k tebi w mjenje Knjeza Cebauta.“

W dowérje na Boha je slabý Dawid dobył nad sylnym Goliatom.

*

„Na tym měsće, hdjež su psy Nabotowu kraj lizale, budžeja psy tež twoju kraj lizać!“

Takle surowje dyrbješe profeta Elias kralje Ahabej připowědač. Kralowski dwór bě wšak žalostnje hrěšil nad wbohim Nabotom.

Što běše jeho wina?

Nabot wobsedžše winicu před woknami kralowského hrodu. Ahab praješe Nabotę:

„Daj mi swoju winicu. Ja chcu sej z njeje zelou zahrodu scinić, dokelž je tak blisko při mojej chěži. Ja chcu cí lépšu winicu za nju dać. Je-li pak cí lubšo, chcu cí ju ze slěbrom zaplaćić, tak wjele kaž je winoja.“

Hdyž so pačerskich džéci prašam, hač běše tale rěč krala Ahaba prawa a dobra, dōstanu kóždy króć z cyjej wěstošu samsnu wotmolwu:

„Ně! Kral njesmžedše takle z chudym Nabotom rěčeć.“

„Ale čehodla jenož nic? Hdyž chce kral Nabotej dać druhu a hišče lépšu winicu a chce jemu winicu ze slěbrom zaplaćić, što je na tym zleho?“

Hdy by so kral Ahab z Nabotem wotmolwu spokojil:

„Knjez to njedaj, zo bych cí swojich wótco namrěstwo dać.“ — by wšitko derje bylo. My wšak wěmy, kajku njezbožownu rólu je potom kralowna Isebel w tutej wěcy hraća.

Wona sej wobstarla falšneju swědkow, kotraž dyrbještaj wudawać, zo je Nabot Boha a krala hanil. Wšitko je so Isebeli derje poradžilo.

Wboheho Nabota zasudžichu, kamenjowachu.

Kral Ahab dosta zadarmo winicu zasudženeho a wotprawjeneho Nabota.

Je so woprawdze wšitko poradžilo?

Bóh posla swojego profetu Eliasu k Ahabej:

„Na tym měsće, hdjež su psy Nabotowu kraj lizale, budžeja psy tež twoju kraj lizać.“

Znaješ tamne słowo wo „němych psach“?

Profeta Jezajas skorži na pastyrjow israelského luda, na tych, ktorž dyrbja so starać wo prawdu mjez člowjekami, zo móže chudy tež žiwy byc a swoje prawo dōstane. Tuči pastyrjo pak sej njezwěrja wulkim a móčnym napřečiwo stupać, zo bychu chudych zakitowali. Jezajas rěči wótre słowa:

„Woni su wšitcy něme psy, kiž śćowkać njemoža.“

Woni su leni, leža a spja radži.

Woni su sylne a njehanibite psy, kiž so nihdny nažrać njemoža.

Sami za sebje sej nabjeru a napija so ze sylnym napojom.

Jich jeničke přeče: Kaž je džensa, njech je tež jutře a za wšon přichod.“

Ale tute „něme psy“ su dōstali Božé čežke sudženje. Božo, zwarnuj nas před hréchom mjelčenja, hdyž dyrbimy wěrnosté a prawdosé dla rěči!

Jedne z posledních słow Biblijje rěka:

Wonka su te psy, kuzlarjo, kurwarjo, mordarjo a přibójscy. Woni lubača a činja lžě.

W.

Wutrobný džak za dary, kiž so mi we Łazu za Pomhaj Boh přepodachu dwojce 50,— hr
dwojce 20,— hr

Pos

Mnozy maja psa, jenož so bychu lube stworjenčko při sebi měli. To běše mi za mlode lěta njeznata mysl.

Pos ma dom a statok stražować a, je-li sylny dosć, čahać. Hajnik ma psa jako pomocnika na hoňtwje.

Psa měć k něcomu druhemu hač k zabawje, zo by jeho lubo měć móhl? Tysacy tajkich psycích luibuškow su wosebje we wulkich městach, hdjež ma člowjek žadanje při

Postrow do Łužicy

Serbskemu cyrkwienskemu dnjej 18. junija 1972 we Łazu

Tak rad bych byl při Was na
[wopyče —
w krasnej našej Łužicy!
Hiżom lěta smy so njewidželi.
Kak Wam so dže, bratřa, sotry —
Wy lubi młodži přečeljo?

Ow styski moje žadoscíwe,
wšak zlećeč chyli k Wam,
wobjimač so z Wami a so radować,
widźeć Was — Waše dwory, města.
Što činiće, Wy drozy, tam?

Ow rad bych zaso k Wam, kaž domoj,
widźeć Was wšich na kemšach,
pri slowje Božim, spěwach wěry,
hdyž modliče so k Bohu Wótcu,
k jeho wulkej lubosći.

Rad bych chycl — mój duch so žedži —
chycli džensa byc mjez Wami,
ale bohužel — čelo chore ...
Tuž chwatam z mojim słowom,
pěšnu Was wšitkich postrowić.

Budźe mi strowi, žohnowani.
Bóh daj Wam dary lubosće,
zachowaj Was w časnym zbožu,
na ēele a na duši Was požohnuj
w nadžiji a wérje k wěčnosći.

**Lužica moja — přečeljo moji
postrowjam Was zes Tatrow**
[dalokich.

Budź z Wami Bóh Trojenički.
Njech kóždy z Was je posoł Boži,
muž wěry rjekowski!

Nalětnje zeńdženje Krajneje synody w Drježdžanach

20. synoda našeje Sakskeje krajne cyrkwie je so po wólbach 14. meje 1972 k swojemu přenjemu schadžowanju zešla.

Nas Serbow zastupuje w nowej synodzie sotra Hilžbjeta Zejlerjec z Hornjej Boršće (Hodžijska wosada). Wona ma w ratarskim prodrustwie w Hornjej Boršći zamołwite zastojnictwo rjadowania finansow.

My jej přejemy za nowe ważne dźelo w synodze Božu pomoć a wjele rjanych nazhonenjow.

Wo přením posedzenju synody nam wšelke rozprawješe:

Za prezidenta 20. synody je Jan Cieslak, kachlestajer ze Seifhennersdorfje, znowa woleny. Po smjerći dr. Magera bu wón za předsydu synody wuzwoleny. Hdyž je zaso dowérę synodu dóstal, tak je to znamijo, zo je swoje wysoke zastojnictwo derje wukonjal. Wšelke dobre mysele a nastorki je wón k spomoženju našeje Sakskeje cyrkwie hiżom přinjesi. My mamy krutu dowérę, zu budźeja daſe 6 lět jeho synodalnego prezidentstwa k lěpšemu našich wosadow.

Takje přenje schadžowanje synody je počeżene z wóliami do wuběrkow a ze zažiwenjom nowych synodalow do formow demokratiskeho jednanja.

Zmysł žiwjenja

Lékár dyrbjachu znova wo žiwjenju přemysłowić, jako wuńde zakoń wo přetorhnjenju samodruhosće. Hač dotal přisahachmy z lékarskej přisahu po Hippokratesu:

Ty dyrbis žiwjenje wot płodženja hač do jeho smjerće česći.

Nětko so praša, hač to hišće płaci.

Checemy so raz zaběrać z tym, što lékár wo žiwjenju wě. My checemy so ze žiwjenjom samym, z jeho wašnjom, z jeho byćom zaběrać.

Kral Lear w filmje mręgo praji:

„Prjedy hač žiwjenje že mnje wuńdze, chcu hišće něsto dobreho dokonjeć.“

Što to je, štoż z čłowjeka wuńdze, hdyž wumrěje? Móže snadź lékár něsto k tomu prajić? Wón tola wšedźne za čłowjekow wo žiwjenje wojuje a hlada husto do wobličow mręjacych.

Jako ja studowach, formulowaše so lékarski nadawk takle:

Naša serbska zastupnica je do wuběrka za financy wolena. Bjez džiwa, hdyž „financy“ do jejneho powołania słuszeja.

Saska synoda je přiwažala němski ekumeniski tekst wěrywuznaća. Wot 1. adwenta 1972 sem změja Němcy wšelkich cyrkwiow nětk swój zhromadny tekst apostolika (japoštołske wěrywuznaća), kaž su so hiżom před něsto lětami dojednali na samsny tekst Wótčenaşa.

Nas při tym zajmuje, zo njebudže wjace rěkać:

niedergefahren zur Hölle

ale

hinabgestiegen in das Reich des Todes.

A dale njebudže wjace rěkać:

Auferstehung des Fleisches

ale

Auferstehung der Toten.

Wosrędź schadžowanja synody příndże zrudna powěsc, zo bě so w Johnsbachu (Rudne hory) cyrkej wotpalila. Synodalojo su wopory składowali na pomoc potrjeheneje wosady.

Sotře Hilžbječe Zejlerjec so džakuje za rozprawu a so wjeselimy na přichodnu.

Dr. med. Arnošt Wirth

Lékár dyrbí stroje žiwjenje stroje zdžerzeć.

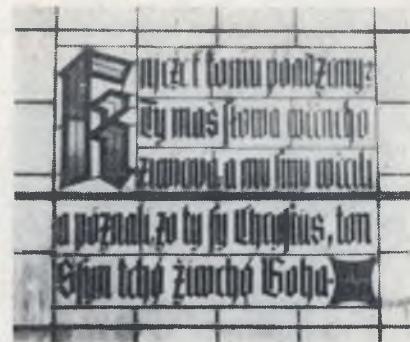
Lékár dyrbí chore žiwjenje po móžnosći wustrowić.

Lékár dyrbí na kóždy pad žiwjenje podlěšic.

Přeco zaso tole słowo „žiwjenje“ a k tomu hišće stroje a chore žiwjenje. To wón tak klinči, kaž bychmy wědželi, što žiwjenje je.

A hišće dale: Moderna medicina dyrbí so dokladniš z prašenjom „žiwjenja“ zaběrać. Z nowymi lékarskimi a aparataemi mamy móžnosć, žiwjenje — na příklad znjeboženego — na kumštne wašnje podlěšic, hdyž mozy hiżom wjace njedźlaja. Lékár steji potom před prašenjom, hdy ma zastać z kumštnym podlěšenjom žiwjenja.

A hišće jedyn druhi příklad: Wutroba, dołhož hišće bije, móže so do druheho čłowjeka přenjesć. Hdy pak

Cyrkwienske wokno we Łazu
Knježe k komu pońdzemy?
Ty maś słowa wěčnego žiwjenja,
a my smy wěrili a spóznali,
zo ty sy Chrystus,
tón Syn teho žiweho Boha.

je tón wokomik přišoł, zo smě so člowjekej jeho strowa wutroba wzać?
Hdyž je jemu wutroba wzata, je wón doskónčne mortwy.

Zawésée sée spóznali, zo lěkar tu před rozsudzacymi prašenjem steji. Ma a móže wón nad žiwjenjom a smjerć čłowjeka rozsudzić? To njeje lochki problem, přetož tež my njewěmy, što žiwjenje poprawom je.

Za swoje přirodowédné dźelo trjebamy přirodowédné fakty, po koträgtz móžemy smjerć pacienta zwěsćic.

W džensnišej medicinje wšak njejdźe jenož wo „žiwjenje“, ale wo „čłowske žiwjenje“. My dyrbímy nětko prajić móć, hdy je čłowske žiwjenje hasło, hačrunjež wutroba hišće čepje. My džensa čłowske žiwjenje jako skónčene wobhladujemy, hdyž je funkcja mozow přestała. To so hodži z aparatami zwěsćic.

Z tym wšak njeje prašenje žiwjenja wujasjnene.

Zwotkel přińdże žiwjenje?

Hdze wone dže?

Sym ja sam swoje žiwjenje?

Abo je žiwjenje we mni?

Cehodla njemože čłowjek bjez nadžije žiwy być?

Na tute prašenja njemóže medicina wotmołu dać. To je nadawk wěry abo filozofie.

My wěrimy, zo je Bóh žiwjenje, zo je Bóh nam žiwjenje dal, kaž smy to njedawno w Pomej Bóh we wěrywuznaću za młodych ludzi čitali.

Pola ruskeho basnika Lewa Tolstoja nadeńdzech mysli:

Bóh je žiwjenje. Kaž Boha spóznac njemóžemy, tak tež swoje žiwjenje njedopóznajemy.

Z tym njeje prajene, zo dyrbímy zadwělować, ale wědžeć dyrbímy, zo je čłowjek stajne pytacy a prašacy.

Swoju protuku (Amtskalender) sym na cyrkwienskim dnju we Łazu zhbil. Aktowku, w kotrejž ju mějach, wězo tež. Bjez njeje wšak wuńdu, ale w protyce mam tak wšelke za mnje ważne zapiski.

Ty, luby přečelo, kiž maś moju protuku z mojim mjenom we njej, budź lubje prošeny a daj mi ju wroćo. Tykň ju skradźu do mojego pôstoweho kaščika abo připóscél mi ju bjez twojego mjenia.

Ja budu či džakowny.

Br. Maks Čabran-Poršičanski postrowi nas

Ow, jak wjeselmy so, hdyž so zhromadzímy swěru tu, hdźež nazhonomiy to, stož posylni nam wěru. Swět wšak so stajnje měri z bliska a daloka, nas wšitkich k tomu čeri wot puća dobreho. My pak so chcemy podać Knjezej Jezom Chrystusej. Wón može k tomu pomhać, zo z nami derje steji. Wón je so za nas stajił a wšitkim je tak prajil: Čłowske dźeći, slyšeće słowa: Ja sym Jězus, kiž was wola zjawnje z lutej luboscu. Pójce sem, wy wurudzeni, z hrěšnej winu počezeni. We mni maće chowanku. Hdyž starosć, stysk a zrudoba ci na dušu so wali, hdyž pomoc a wša nadžija na zdaće so ci zdali, da praşa so twój Zbóžnik će: „Sy dowérny? Maš lubo mje?“

Knjez Jězu, kedźbuju na mnje tu a daj, zo kaž na tebje w swoim cyłym žiwjenju tež kedźbuju na sebje. Před spytowarja lestnoscu mje wobaraj z twojej pomocu. Božo, budź w twojej hnadle dale z nami přez Chrysta. Njech naš skutk so derje radzi za čas a za njebjesa. Pomhaj nam njeśc wobčežnosć. W horju daj nam sicerliwość.

Lube sotry! Lubi bratřa!

Čas so minje, a my so bližimy k tomu, stož so nadžijamy, zo je zmysl křesčanského žiwjenja. Hižom, někotre lěta su so minyłe, zo sym na cyrkwiniskich swjedženjach poręcał a sym to rady činił. Nic zo bych so z tym hordził a chwalił, zo sym mudry. Ně, čuju to za swoju winowatosć, tuton dar a hnada wužiwać a dale dawać. Snadź budze to lětsa posledni raz, dokelž bližu so na koncu tutoho lěta, da-li Bóh, swojim 70. narodninam. Jeli pak mi njebjeski Wótce dale zemskie žiwjenje zdźerži, sym zwolniwy jemu z wutrobnym džakom słužić.

Z tutymi słowami wobswědču, zo nimamy žanu moc nad swojim žiwjenjom. Naša moc je w tym, kotryž słabeho posylni a sylneho woſlabi.

K tomu jedyn příklad: Jedyn mi znaty, sylny a njewérjacy muž mi praješe:

„Hdyž budu čuć, zo ze mnu ke koncej dže, so sam zatrčelu.“ A hlejće, Boža ručka, bě jeho zajala, zo nemože so wjace hibać a ani słowčka prajic. Tuż dyrbješe na Boha čakać, doniż tón jeho z jeho bědy njewumoži.

My nochcemy swojego bližego sudzić, ale přewostajamy to našemu Knjezej Chrystusej. Won budze wšitkich sudzić po prawdosći. Z tutej myslu so přihotujemy na puć do domizny. Wjeselmy so při tym, kaž slubjenaj na rjany dźeń kwasa.

K tomu pomhaj nam njebjeski Wótce, kotryž njebjo a zemju wobknježi.

Wo zmysle žiwjenja

Někotre mysl z přednoška wikarki Renaty Kralec na Serbskim cyrkwiniskim dniu 1972

Je to nuzne, zaběrać so ze zmyslem žiwjenja?

Derje móžu sej předstajić, zo někotři měnja:

„Prašenja za zmysлом žiwjenja? – To mi hiše ženje žane prašenje njeje bylo. K tomu ani chwile nimam a w tym tež žanoho wužitka njewidzu.“

A tola so mnozy – wosebje tež młodostni – z tutym prašenjom zaběraja. Čehodla so džensa znowa prašeć? Dokelž na předawše wotmolwy filozofije, teologie, wědomostne a pobožne wjace njedosahaja. Čłowske myslenie je so hłuboko přeměnilo. Stož bě wćera dobre a připóznate, džensa wjace njepłaći.

Z cyłej wobsérnej problematiku njemóžu so tu zaběrać. Předewsem

mi wot to dže, našu křesčanskú wěru jako jednu wotmolwu na prašenje wo zmysle žiwjenja wopisać.

„Wěrić“ rěka dowěru měć, zo Bóh kóždeho čłowjeka lubuje, zo ma před Bohom tež to žiwjenje swój zmysł a hōdnou, hdźež čłowjekojo to snadź přeja. Při tym myslu na žiwjenje duchachorych.

Wěra je ta dowěra, zo mam runje tam něsto wot swojego žiwjenja, hdźež sym jo swojemu blišemu woprował.

Wěra je ta dowěra, zo móže moje chuduške žiwjenje (chude na swětých kubłach) bohate być přez lubosć.

Wěra dawa našemu žiwjenju wěsty zaměr a njeda so wot druhich moco w a ideologijow zaslepić. Při tym spominamy na bój wuznawarskeje cyrkwe, na Bonhoeffera a druhich abo na wustupowanje bratrow Ber-

rigan w USA, kotrajž tam zmužiće wotpokazujetaj wojnu we Vietna-mje.

Docpějemy zaměr wěry? Chrystus ja nam tuton zaměr jasne prajil: Lubuj swojego blišeho kaž sebje samoho.

Zohnuj toho, kiž tebje pokliwa. Ciń dobroru tomu, kiž tebje hidži. My pak činimy, stož wšitcy činja w swojej sebičnosći a liwkości. My so bojimy, kaž so wšitey boja.

Při wšej swojej slabosći a hrěnosći směry wědžeć, zo ma Bóh nas lubo. Kaž je Bóh mje přiwal w Chrystusu, tak tež mojeho blišeho lubuje, kotrehož dyrbju a móžu tež ja lubo měć.

Dopołnosć našego žiwjenja, kotruž my sami sebi dać njemóžemy, dawa nam Bóh.

My wšitcy wěmy wo přjedawšim měnjenju, zo je křesčanska wěra kruče zwiazana z wěstym swětonahladom. Tak dyrbješe Galilei swoje wědomostne pónzače zaprěć, dokelž pozdaću přeciwo wěrje steješe.

Džensa my křesčenjo připóznawa-my wědomostne teorie woastaču swěta. Wšitko so stajnje dale wuwi-wa – přiroda, towaršnosć, stratosfera a čłowjek samón. Rozprawu wo stworjenju swěta na přenich stro-nach Biblie nimamy po słowje brać, kaž by Bóh swět za sydom dnjow z ničeho stworil. Tak móžachu tehdom Israelića rěćeć, kotriž hiše naše džensniše wědomostne spóznaća njemjachu.

Z Biblike pak je zrozumić, zo je Bóh prima causa – to rěka: Bóh je tón přeni, zaklad wšeho, zaklad swěta. Bóh skutkuje we wšém. Bóh skutkuje w naturskich zakonjach a a stawiznach čłowjestwa.

Kajke ma žiwjenje być, zo by zmysla mělo?

Hladajmy na Chrystusa!

Po zwonkownym njebě jeho žiwjenje atraktiwnye. Chrystus njeměješe žanych swětnych kublow. Hustodosć njewědzeše ani, hdźe by móhl swoju hłowu položić. Žane harmoniske swójbne žiwjenje – a tola zbožnowne žiwjenje, dokelž běše přezjedne z Bohom. Jězus běše konsekwentne po Božej woli žiwy njestarajo so wo měnjenje ludzi, wo nabožne před-pisma. Moraliske zakonje a socialne poměry wón překroči w lubosći k čłowjekam.

Sto móžemy my činić? Stajnje chcemy wo tym přemysłować, hdyž so zhromadzujemy, zo bychmy Bože slowo slyšeli.

Tak tež džensa na našim cyrkwiniskim dniu.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadźa jónkróć za měsac z licencu čo. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskej rady NDR. – Rjadej Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamoły redaktor: superintendent Gerhard Wirth - Njeswadiški. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Cíšć: Nowa Doba, číslerja Domowiny w Budyšinje (III-4-9-1658).